

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

02.01.2013 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България

investor.bg

✓ Бизнесът без розови очила и през 2013 г.

<http://www.investor.bg/analizi/85/a/biznesyt-bez-rozovi-ochila-i-prez-2013-g.144767/>

Каква година ще бъде 2013-а за бизнеса? Дали негативната тенденция на ръст в безработицата ще се обърне, какви са очакванията за икономическия растеж, за работните места, за инвестициите в производството, за експортните политики и какви ще бъдат условията за развитие на бизнес през следващата година.

Представяме ви очакванията на бизнеса за 2013 година през погледа на две работодателски организации – Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ) и Българска стопанска камара (БСК).

Бизнес нагласите на компаниите, членуващи в АИКБ

За бизнес климата и условията за развитие на бизнеса

Асоциация на индустриалния капитал в България не споделя оптимистичните прогнози за очакван ръст на икономиката през следващата година. Експертите смятат, че прогнозата за 1,9% ръст на БВП е оптимистична, предвид тенденцията за свиване на индустриалното производство и търсенето на индустриални стоки, която отчита АИКБ за последното тримесечие на 2012 г. и която се очаква да продължи и през следващата година.

Компаниите очакват спад на продажбите за следващата година, поради което този планиран ръст на БВП не е реалистичен. АИКБ е на мнение, че, ако изобщо има ръст, той няма да е повече от 0,5%. Не е изключено да има и спад – все пак рецесията в еврозоната не е приключила, а 60% от стокообмена на България е с нейните страни членки. Работодателите смятат, че през 2013 г., при оптимистичен сценарий, може да се очаква запазване на нивото на износа. Бизнес климатът по показател „поръчки от чужбина в промишлеността“ за септември 2012 г. отчита спад от 4,2 %, според НСИ. Тази тенденция се потвърждава и от проведено проучване сред членовете на АИКБ и засилва скептичните очаквания по отношение на прогнозирания ръст на БВП за следващата година.

За производителността на труда и заплащането му

Производителността у нас расте и то с темпове, много по-високи от средното, което се случва в момента в Европейския съюз. Но ръстът на заплатите през последните четири години на кризата е от порядъка на 8 до 10% годишно, като нарастването на производителността на труда е под половината от нарастването на разходите за труд. АИКБ очаква тази тенденция да продължи и през следващата година.

За безработицата и заетостта

Проучвания и данни от реалния сектор показват тенденция за увеличаване на равнището на безработицата. Членовете на АИКБ планират през следващата година да съкратят работна сила, като по този начин финансират увеличение на възнагражденията, за което „допринася“ и ръста на минималната работна заплата и минималните осигурителни доходи. Прогнозата на АИКБ за 2013 година е за 8,9% ръст на работните заплати. Бизнесът съкращава, но компенсират с по-високо възнаграждение тези, които остават на работа, посочват работодателите.

За потреблението и покупателната способност

Потреблението и покупателната способност намаляват пропорционално на заетостта. Все повече домакинства остават само с една работна заплата или без такава, което неминуемо оказва негативно влияние върху потреблението и покупателната способност на българина, което представлява и сериозна пречка за развитие на българския бизнес. Известно компенсиране идва от ръста на пенсиите и на средната работна заплата.

Несигурността пред бизнеса и домакинствата, продиктувана както от външни, така и от вътрешни фактори, като бизнес среда и предстоящи избори, водят по-скоро до ръст на спестяванията, отколкото до ръст в потреблението.

За възможностите за инвестиции

Данъчната стабилност при ниски равнища на данъчните ставки е един от основните фактори за привличане на инвестиции и за осигуряване на условия за икономически растеж. От друга страна, обаче, лошата бизнес среда и тромавото административно обслужване отблъсква инвеститорите от страната ни. С оглед привличането на инвестиции са нужни сериозни промени в административното обслужване, разширяване на обхвата на електронните услуги, които могат да се използват от бизнеса и въвеждането на електронното правителство като цяло.

Липсата на задълбочена и публично обсъдена оценка на въздействието на приеманите нормативни актове е причина за допускането на поръчково законодателство, изкривяващо конкурентната среда. С оглед на гореизложеното, прогнозите на АИКБ са за минимални нива на инвестиции в страната през 2013 година.

За експортните политики

Многократно сме предлагали държавата да подпомогне участието на българските предприятия на международни форуми (изложби, панаири, експо и т.н.). Подпомагането може да се изрази в поемане на част от разносните за участие на българските предприятия. В същата посока може да се търси ефект от активизиране на българските посланици в чужбина с оглед на защитата на интересите на българските компании в съответната страна. Експортното застраховане и

експортното кредитиране чрез БАЕЗ и ББР следва да стане по-атрактивно за малките и средните предприятия в България.

За усвояването на еврофондовете

С цел по-лесното усвояване на еврофондовете и поради недостатъчен капацитет в държавната администрация се наблюдава негативна тенденция за пренасочване на средства от бизнеса и гражданския сектор към публични бенефициенти. Това намалява значително ефекта от усвояването на средствата и спомага за задържането на корупцията на високи нива.

С оглед на подобряване на усвояването на средства от фондовете на ЕС АИКБ предлага и отстоява позицията, че общият размер на предварителните плащания (аванс и междинни плащания) по проекти, финансирани със средства от фондовете, да се увеличи от 80 % (респективно 90 % за проекти над 1 млн. лева) на 95 %. Това напълно кореспондира с европейските норми и е мощен стимул в посока на подобряване на усвояването, смятат от асоциацията.

За административното обслужване

АИКБ очаква разширяване на обхвата на електронните услуги и активизиране на дейността по структурирането и функционирането на електронното правителство. И допълват, че в тази насока държавата е длъжник на бизнеса. По повод на многото на брой регулаторни режими бизнесът предлага всеки орган, въвел администриращ режим да мотивира законосъобразността и целесъобразността от съществуването му. Ако това не бъде направено, или бъде направено неуспешно, съответният режим да се отменя. Подобен преглед на регулаторната среда ще подобри значително условията за правене на бизнес в България и ще ограничи корупцията.

Бизнес плановите на фирмите, членуващи в БСК

За инвестициите

Половината от фирмите залагат в бизнес плановите си за 2013 година най-сериозна инвестиционна активност по отношение развитието на нови продукти и услуги и нови пазари. Около 35% от фирмите смятат да увеличат обема на производството си. А едва 9% планират инвестиции в иновации.

Прогнозата за инвестиционните политики на българския бизнес са, че вероятно спад в инвестициите няма да има, нито пък ще бъде отчетен ръст. Все пак обаче има възможност да се промени фокусът на инвестиционните практики.

Предприятията все по-често ще теглят заеми не толкова, за да инвестират в нови производствени звена, машини или разрастване, колкото за нуждите на оперативната им дейност.

За работната сила и заплатите

Песимистични са прогнозите на БСК за пазара на труда догодина. Безработните българи все по-трудно ще намират ново работно място, а 2013-а година ще започне със съкращения и ограничено наемане на нови кадри, смятат мениджърите. Едва 12% от тях планират увеличение на работните места. Повече от половината се въздържат да правят подобни планове, а 21% дори смятат да намалят броя на заетите.

Въпросът с възнагражденията на персонала стои по аналогичен начин – над половината от работодателите ще ги задържат заплатите на настоящото ниво, 23% - ще ги увеличат, 12% смятат да намалят работните заплати, а 9% още не са решили.

По отношение на работната сила най-често работодателите страдат от липса на строго профилирани специалисти и ръководен персонал. Сравнително по-рядко се усеща липсата на административен персонал (16%), а „гладът“ за общи работници е едва 9%. Това показва, че работодателите все повече ще насочват вниманието си приоритетно към високо квалифицираните кадри за сметка на тези с ниско образование. Спрямо предходните години се отчита повишено търсене на ръководни кадри. Това предопределя и бизнес намеренията за следващата година и необходимостта от мениджъри с необходимите компетенции да изведат фирмите напред.

Основните причини много от работодателите да планират допълнително свиване на персонала са свитото потребление, намалението на темпа на нарастване на износа, конюнктурата на международните пазари и недостатъчният обем поръчки на нашите основни експортни пазари.

За икономическия растеж

Според експертите на камарата, за да се възстанови пазарът на труда, няколко поредни години ръстът на икономиката ни трябва да бъде поне 5 на сто. За догодина обаче заложеният в бюджета ръст на икономиката е под 2%. А очакванията на експертите са, че ръстът ще бъде под 1%.

Очакванията са ръстът на brutния вътрешен продукт (БВП) да бъде сходен на този, реализиран през 2011 и 2012 г. - не повече от 0,9 до 1%, които могат да бъдат считани за стагнация. Вероятно очакваният ръст, заложен в бюджета за следващата година, няма да бъде изпълнен, както не беше изпълнен и растежът, заложен за текущата година, смятат от стопанската камара.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Капитал daily](http://www.capital.bg)

✓ **Икономиката през 2013 г.: Слаб растеж с възможности за превалявания**

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2013/01/01/1974491_ikonomikata_prez_2013_g_slab_rastej_s_vuzmojnost_i_osti_za/

Слънчево, но хладно, с разкъсана облачност и малка вероятност за превалявания. Все още обаче не е ясно дали големият циклон от запад ще се разпадне, или отново ще достигне до България.

Ако икономическите анализи за 2013 г. бяха прогноза за времето, най-вероятно щяха да звучат по този начин. Очакванията са и през тази година ръстът да е не повече от 1.5% от БВП. В същото време безработицата ще остане на тазгодишното си ниво – около 12%, а според някои може дори да се увеличи и да прехвърли 13%.

Надежда за слънце

През 2013 г. икономистите очакват две добри новини. Първата е, че инвестициите най-вероятно ще нараснат спрямо 2012 г. Един от факторите, който би повлиял положително, е естествената необходимост от подмяна на амортизираната капиталова база. Другият - по-добра бизнес среда, която да стимулира разрастване на производството и притока на чуждестранни капитали.

Същото най-вероятно ще важи и за домакинствата. Заради кризата и притесненията на хората за работните им места вече четири години се отлагат смяната на жилище и покупката на други стоки за дълготрайна употреба. А настоящата година бавно, но постепенно ще започнат да се осъществяват. Това според някои експерти е пример за естествените възстановителни сили на икономиката, които започват да влияят на поведението на бизнеса и на домакинствата. Според оценките на бившия заместник министър на финансите Любомир Дацов обаче капиталовата база на частния сектор е ограничена и без преки чуждестранни инвестиции, само с вложения на домакинствата и корпоративния сектор потенциалът за икономически растеж ще е около 1% на година. Затова е изключително важно правителството да предприеме мерки за подобряване на бизнес средата и България да се възприема като благоприятно място за стартиране на нов бизнес.

Очакванията дали това ще се случи обаче са противоречиви. От една страна, правителството демонстрира желание да облекчи административните процедури за бизнеса, но от друга, непоследователните действия по отношение на отделни браншове, както се случи с инсталациите за възобновяеми енергийни източници. Резките промени в основните рамки на един сектор, както и натискът над дребния бизнес от страна на контролните органи са действия, които по-скоро отказват фирмите от нови инвестиции и разрастване.

Дъжд откъм запад

Най-голямата опасност и през 2013 г. обаче за България ще идва откъм еврозоната. Най-малкото над половината от износа на страната ни е насочен към Европа. Така че всеки проблем там рефлектира и върху българската икономика. Прогнозите за преодоляването на дълговата криза в еврозоната обаче са разнопосочни. Главният икономист на Уникредит Булбанк Кристофор Павлов коментира, че тя отстъпва и това коренно променя ситуацията на финансовите пазари, като вече е в ход връщане на инвестициите към начинания, от които може да се извлекат печалби.

"Интересът към източноевропейските пазари също се завръща, лихвите падат и капиталовите потоци се преобръщат. От първите 9 месеца на годината по финансовата сметка имаме положително салдо в размер на 3% от БВП, и то само за деветмесечието, като през миналата година за същия период имаше дефицит в същия размер. Това означава, че ще имаме по-благоприятни условия за кредитиране, а това ще е полезно за корпоративния сектор, защото има висока задлъжнялост и по-лесно ще се предоговарят стари кредити", казва Павлов.

Не така обаче вижда състоянието на еврозоната макроикономистът Петър Чобанов. Според него опитите за разрешаване на дълговата криза не са постигнали пълен успех, а фискалните консолидации ще задържат рецесията поне още няколко тримесечия. Това няма да причини автоматично рецесия и в България, но ще потиска растежа до темпове под един процент.

"Дори и да се постигне пробив при банковия съюз, все по-видна е тенденцията за уеднаквяване. Тоталната хармонизация на правилата ще обезличи потенциала, който се крие в разнообразието. ЕС опита да заприлича на СИВ и това не сработи, като за България това означава потискане на двигателите на растежа, какъвто беше износът през 2011 г.", смята Чобанов.

Песимист за еврозоната е и Георги Ангелов от институт "Отворено общество". Според него ситуацията там продължава да се влошава и прогнозите за ръст непрекъснато се ревизират надолу. Една от причините е приближаващите избори в Европа. Например в Германия колкото повече приближават изборите, толкова по-трудно ще се правят отстъпки.

"Експортът на България към страните от ЕС системно намалява. Износът към трети страни пък се увеличава, но това само компенсира спада му към ЕС. Поради това не може да се очаква бърз ръст", коментира икономистът.

За разлика от изминалите две години обаче очакванията на повечето анализатори са експортът вече да не е двигател на растежа. Към тези предупреждения Международният валутен фонд добавя и цената на петрола, както и останалите енергийни ресурси, които имат сериозна тежест при формирането на инфлацията. Евентуалното им поскъпване със сигурност ще създаде натиск върху бизнеса, който по веригата ще се предаде и върху домакинствата и може да се превърне във втори негативен външен фактор след дълговата криза.

Вътрешни рискове

Едно от най-непредвидимите събития с голямо влияние върху икономическото развитие на България са изборите. Най-малкото в година на вот по традиция не се предприемат сериозни реформи.

Изборите имат и положителен ефект. Според Любомир Дацов е много вероятно натискът над малкия бизнес, който се оказва от различните администрации, да отслабне. Ревизиите и проверките също може да намалеят. "Опитът показва, че в година на избори почти винаги са се случвали положителни неща най-малко защото всички правителства правят ударни инвестиции. ГЕРБ обещава да не правят така, но никой не им вярва. Като изключим политическия ангажимент, изтеглянето на правителствените инвестиции за първата половина на годината ще е положително", допълва Дацов.

И все пак прогнозата на повечето анализатори е за преобладаващо ясна, макар и все още твърде студена икономическа година. И докато външните фактори като кризата в еврозоната и проблемите на останалата част от големите икономики не зависят от нас, подобряването на средата за правене на бизнес и инвестиции е изцяло в ръцете на управляващите.

ПРОГНОЗИ 2013

Любомир Дацов, макроикономист, бивш заместник-министър на финансите:

Растежът ще е скромнен

Новата година няма да се различава съществено от изминалата. Независимо от всички приказки ставащото в Европа ще предопределя и развитието на българската икономика. Растежът ще е скромнен – ниско около нулата, без да се очакват съществени отклонения нагоре. Мерките, които се взимат, може би малко ще помогнат на растежа. Не очаквам пазарите извън ЕС и тяхното състояние да повлияе на българската икономика в посока увеличение на износа. Износът към ЕС ще продължи да спада. Много по-важно обаче е следващото правителство да има ясна идея как икономиката да се стабилизира, да се генерира икономически растеж и да се създаде среда за развитие на малките и средните фирми. Не очаквам нещо съществено да се случи и при вътрешното потребление, то по-скоро ще се депресира, защото няма причини да расте стабилно. Очаквам инфлация 3%, растежът ще е най-много около 1.2 – 1.3% и 1.4%. Безработицата не е толкова важна, защото официалните данни на Агенцията по заетостта не са надеждни и не отразяват реалното число на безработицата. По-важен е факторът заетост, като очаквам тя да продължи да спада с между 3 и 3.5 процентни пункта.

Кристофор Павлов, главен икономист, Уникредит Булбанк:

Важна ще е заетостта

Факторите, които задържат икономическия растеж, ще отслабят влиянието си. Дълговата криза отстъпва и това коренно променя ситуацията на финансовите пазари. В ход е промяна в алокацията на финансови активи. Инвеститорите вече не мислят как да си предпазят инвестициите от евентуален разпад на еврозоната, а отново търсят начини да изкарват пари. Започват да се задействат и естествените възстановителни сили на икономиката. След като в последните четири години инвестициите в капитал са били много ниски, значително количество капитал е излязло от употреба. В някои сектори започва да се появява дефицит на капитал, защото, колкото и да е спаднало търсенето, при 4 години на амортизация производственият капацитет се е износил и трябва да се обнови. Същото важи и за домакинствата. Друг фактор е, че натрупаната задлъжнялост на домакинствата е малка и спадна допълнително в изминалите години.

Първото, с което ще трябва да се захване следващото правителство, е заетостта. Това е събирателна точка за всичко, което се случва в икономиката и ще е основен измерител за успехите на всяко следващо управление. Важно за България ще е заетостта да се възстанови, преди да се възстанови в Италия, Гърция, Испания, Германия, САЩ и Канада, защото това ще означава нова вълна от емиграция и допълнително ще се влоши демографската структура на населението. Прогнозираме инфлация около 3% и икономически растеж от 1.7%.

Петър Чобанов, макроикономист, Институт за нов икономически напредък:

Събуждане на инвестициите

Основният сценарий е повлиян от фактори като продължаващата несигурност за еврозоната, която е наш основен търговски партньор. Въпреки че на най-високо равнище се правят опити за разрешаване на кризата, те не са напълно успешни. Отделно икономистите, които трябва да се направят за дисциплиниране на публичните финанси, не благоприятстват растежа. Затова смятам, че рецесията ще продължи поне няколко тримесечия. Догодина не можем да очакваме чудеса и поради това ще се изненадам, ако растежът надхвърли 1%, но пак смятам, че са възможни и по-негативни сценарии.

Изборите са нещо хубаво по отношение на икономическото развитие и най-вече периода след изборите, но условието за това е те да са демократични и неманипулирани.

Образование и здравеопазване са секторите, за които трябва да се помисли много сериозно как да се развият. Средното образование произвежда неграмотност и полуграмотност. Здравеопазването също влошава качеството си независимо от доставките на нова апаратура в болниците.

Като нещо оптимистично мога да посоча евентуалния тласък, който ще окаже събуждането на инвестициите, което може да се очаква предвид на амортизираната капиталова база в четирите кризисни години. Това ще задвижи икономиката и растежът може да се окаже по-бърз от очаквания в основния сценарий. Все пак, за да има ръст на инвестициите, е нужно и управление, което да гарантира нормална бизнес среда.

Моите очаквания са икономиката да расте с под 0.5% през 2013 г., а инфлацията да стигне 3.5%.

✓ **По-важни промени, които влизат в сила от 2013 г.**

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2013/01/01/1974397_po-vajni_promeni_koito_vlizat_v_sila_ot_2013_g/

По-ниски цени на газа и парното

Природният газ поевтинява от днес с 9.83%. Така 1000 кубически метра синьо гориво струват 656.47 лв. без ДДС. Топлинната енергия също ще е с по-ниска цена, като за някои топлофикации достига до 11 на сто. Цената на парното отопление в София се понижава със 7.18 процента, в Пловдив - с 5.9 на сто, в Плевен - с 11.14 на сто. В Бургас намалението е 10.99 процента, във Варна - с 8.06%, във Враца - с 9.62 процента, във Велико Търново - с 9.61%, в Разград - с 8.39 на сто.

Минималните заплати и пенсия леко се увеличават

Минималната заплата се повишава с 20 лв. и вече е 310 лв. От началото на годината до 31 март минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст ще е 145 лв., а от 1 април – 150 лв. За първи път през 2013 г. ще се прояви и ефектът от "отвързването" на различните видове социални плащания от размера на минималната работна заплата. До миналата година те се вдигаха автоматично с увеличаването на минималната работна заплата, но през 2013 г. те ще останат непроменени, въпреки че минималната заплата става се повиши. Максималният осигурителен праг се вдига с 200 лв. - до 2200 лв.

Разделно събиране на отпадъци за всеки фирми

От началото на 2013 г. всички фирми са длъжни по закон да събират разделно отпадъците си от хартия, пластмаса, стъкло и метали. Те трябва също така да ги предават на дружества, които имат разрешение за търговия с тях или на специални организации по оползотворяването им. Досега това задължение важеше само за промишлените предприятия, но от 1 януари то засяга всички ползватели на търговски обекти, промишлени и административни сгради. При първо нарушение, санкцията е от 3 до 10 хил. лв. Отговорник е кметът, а общината решава кой да е санкциониращият орган - инспекторатът, екополицията или отделни инспектори.

И фирмите, и администрацията обаче не са наясно с новите си задължения. В повечето общини няма наредби как да се изпълняват те, твърдят директори на организации за оползотворяване на отпадъците. Така вероятно ще се прилага правилото да не се глобяват фирми в общини, които не са организирали система за разделно събиране. Министерството на околната среда и водите пък издаде наредби и указания, които уреждат закона разнопосочно и създават хаос сред компании.

Единно платежно нареждане

От 1 януари данъци и осигуровки се плащат по една сметка, без кодове за вид плащане, без изрично уточняване на вида на плащането, основание за плащане и т. н. Плащанията ще се разпределят автоматично в зависимост от датата на плащане на задълженията, отразени в индивидуалната данъчно-осигурителна сметка на всеки клиент – физическо или юридическо лице.

Изплащането на болничните няма да зависи от начисляването на заплатата

От 1 януари болничните вече няма да са вързани с начисляването на заплатите. Занапред работодателите ще са задължени да подават документите за болнични до 15-о число на месеца, следващ този, в който е ползван отпуск по болест, без значение дали заплатата е начислена и изплатена. Целта е да се ускори процесът на изплащане на парите. Срокът за това е 15 дни от постъпването на информацията в НОИ. Досега работодателите бяха длъжни да подават информацията в двудневен срок след начисляването на месечните заплати. Сега подаването и изплащането на болничните дни ще може да става максимално бързо, стига работодателят да иска. Временната мярка от 2010 г. работодателят да изплаща обезщетенията за първите три дни при временна нетрудоспособност, става постоянна от 1 януари 2013 г.

Достъпът до Търговския регистър - с електронен подпис и безплатен сертификат

Ограничава се свободният достъп до Търговския регистър. От 1 януари достъпът до делото на търговеца ще става с или чрез електронен подпис, или чрез сертификата, предоставян от Агенцията по вписванията. От началото на годината всеки може да получи безплатен електронен сертификат в териториалните центрове на агенцията след представяне на молба и документ за самоличност. Това не беше възможно преди 1 януари 2013 г., тъй като новите правила влизат в сила именно от първия ден на следващата година. Молбата трябва да бъде подавана лично, а не чрез упълномощено лице. Свободен остава достъпът до общата информация и финансовите отчети на фирмите, докато заключени ще бъдат данните за всякакви прехвърляния и вписани промени.

"Щастливи" прасета

След като през миналата година влязоха в сила изисквания за хуманно отношение към кокошките, от 2013 г. такива вече трябва да има и за свиневъдния сектор. Според европейски регламент от 1 януари се забранява използването на боксове при отглеждането на свине майки. Промяната в този регламент е по повод опасения на организации за защита на животните, според които традиционните помещения (боксове), в които се отглеждат бременните свине, са прекалено тесни. Към момента такава забрана вече е въведена на национално ниво в Швеция и Великобритания. Още през есента големите фермерски асоциации в Европа коментираха, че новата забрана ще увеличи цените и ще намали цялото производство. По изчисление на асоциацията на френските свиневъди, цитирани от Reuters, разходите за покриването на новите хуманни изисквания към свинете майки са 650 евро на животно.

Влиза в сила Законът за публично-частното партньорство

Той дава възможност на държавата и общините по-ясни правила - чрез обществени поръчки да провеждат процедури в сферите на здравеопазването, социалния ресор, образованието, инфраструктурата. Там, където държавата и общините страдат от недостиг на средства, ще могат съвместно с бизнеса да изградят необходимата инфраструктура, сгради и съоръжения и на гражданите да се предоставят услуги по възможно най-ниски цени. Това се отнася и за дейности, пряко субсидирани от държавния или общинския бюджет.

✓ Търси се: заетост

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2013/01/01/1974164_tursi_se_zaetost/

Когато стигнеш дъното, пътят е само нагоре. Дългоочакваният момент на достигане на най-ниската точка на пазара на труда обаче вероятно все още не е дошъл. Само за 2012 г. са изгубени почти 20 хил. работни места според данните на Националния статистически институт (НСИ). Като погледнем назад, това наистина е сравнително по-добре, отколкото в началото на 2010 г., когато без работа останаха над десет пъти повече хора. Статистиката обаче все още е с отрицателен знак и пазарът на труда продължава да стагнира.

Донякъде това е нормално - заетостта по принцип реагира последна на положителните сигнали в икономиката.

Причината е, че работодателите наемат нови служители едва след като се почувстват сигурни за бизнеса си. Или казано на езика на икономистите - когато останалите макроиндикатори започнат да се движат в положителна посока.

Очакванията на икономистите обаче са по-скоро песимистични - през новата година ръстът на заетите да замръзне на нулата, т.е. едва ли и през 2013 г. може да се очаква да бъдат създадени много нови работни места.

Лазене по дъното

Дори и най-оптимистичните прогнози са за съживяване на пазара на труда едва в последното тримесечие на 2013 г.

"Заетостта е единственият макроикономически индикатор, при който все още няма подобрение", коментира Георги Ганев от Центъра за либерални стратегии. "Най-добрият сценарий за догодина е заетостта да замръзне. Песимистичният вариант е тя да продължи да спада бавно и през следващата година", добавя той.

Подобно е мнението и на Калоян Стайков от Института за пазарна икономика (ИПИ). Според него през 2013 г. заетостта най-вероятно ще продължи да спада. А при очакван ръст на БВП от около 1% догодина възстановяване на пазара на труда може да се очаква чак през 2014 г. Една от причините е, че по време на кризата повечето работодатели се насочиха към оптимизация и освобождаване на служители. Именно тогава ръстът на производителността достигна най-бързи темпове - около 8.3% през второто тримесечие на 2011 г., защото по-малко хора произвеждат същия продукт. Връщането на заетостта към предкризисните нива зависи и доколко работодателите са готови да инвестират в разширяване на производствените си мощности. А това е по-бавен процес в година, когато икономическият растеж е минимален. "С малко закъснение след увеличение на инвестициите може да очакваме и подобрение на заетостта", каза Калоян Стайков.

Прогнози в несигурна среда

Официалните прогнози за пазара на труда през 2013 г. не са по-оптимистични. В доклада към бюджет 2013 г. например се посочва, че броят на заетите през годината ще се стабилизира на нивото от 2012 г., а слабо нарастване на броя работни места може да се очаква чак в края на 2013 г. От Международния валутен фонд (МВФ) през октомври пък прогнозираха, че ръстът на БВП няма да е достатъчен, за да подобри пазара на труда, и очакванията са безработицата да се задържи на нивата си от тази година - около 12.4%. От Европейската комисия дори са малко по-песимистично настроени и очакват през следващата година безработицата в България да стигне 12.7% (колкото е и прогнозата им за тази година), а през 2014 г. да спадне минимално – до 12.5%.

Според повечето анализатори обаче заетостта е по-показателен индикатор за това какво се случва на пазара на труда, отколкото процентът на безработица.

Омагьосан кръг

Обикновено пазарът на труда започва да се възстановява едва след като икономиката тръгне на нормални обороти. Обратното обаче също е вярно, защото вътрешното потребление в момента е основен двигател на растежа. За да харчат повече обаче, домакинствата трябва да се чувстват сигурни, че ще запазят своите работни места и доходи. Така се получава един омагьосан кръг.

"Спадът на заетостта е проблем и от гледна точка на възприятието на домакинствата за икономиката. Те няма да взимат заеми и да реализират нови проекти, докато не са спокойни за запазване на работата си. Това пречи на ускоряването на растежа," обясни Георги Ангелов от институт "Отворено общество".

Структурен проблем

Решаването на проблема с безработицата обаче не е просто въпрос на "излекуване" от финансовата криза. В България той в известна степен се е превърнал в хроничен. Причината е, че учебните заведения не могат или не искат да се приспособят, за да произвеждат необходимите на бизнеса специалисти. Според изчисленията на компаниите от IT бранша само след три години – към 2015 г., секторът ще се нуждае от над 20 хил. нови софтуерни специалисти. Според друг анализ на Европейския център за развитие на професионалното обучение (CEDEFOP) пък, един софтуерен инженер само за четири години може напълно да се отдалечи от новите тенденции в своята област, ако не се квалифицира постоянно. Динамиката на пазара и напредъкът в технологиите на практика постоянно изпреварват знанията, придобити в гимназията или университета. А "производството" на кадри по-често зависи от това какви преподаватели, а не какви работодатели има.

Държавната политика също може да има ефект върху пазара на труда. Наливането на публични пари в частния сектор обаче може да помогне единствено когато ефектът е мултиплициращ. Когато проблемът е структурен, са необходими реформи - най-вече в образователната система. За да може хората, които излизат от скамейките, да не трябва да се обучават отново и наново - този път обаче на работните си места.

[Вестник Стандарт](#)

✓ 2013: Заплатите пълзят нагоре

<http://paper.standartnews.com/bg/article.php?d=2013-01-02&article=436107>

Нова година - по-високи доходи, сурвакахме финансовия министър Симеон Дянков. И макар с неохота, той леко развързва държавния чувал за заплати и пенсии. С по-високи възнаграждения ще се зарадват работещите в някои сектори на здравеопазването, културата, образованието и социалните дейности, като парите са заложили в бюджета за 2013 г. Медиците в кръвните центрове ще имат увеличение на възнагражденията между 15 и 20 на сто. С 6,5 млн. лева ще бъдат вдигнати доходите на служителите в държавните музеи, галерии и Националната библиотека "Св. св. Кирил и Методий". Те ще получат с 11% по-високи заплати, като средната ще нарасне от 480 на 530 лева. Регионалните музеи и читалища, които са на общинска издръжка, също ще добавят 10% в джоба на работещите. С по-добри доходи ще са и преподавателите в училищата по изкуствата и средните школи. За тях ще бъдат разпределени 1,3 млн. лв. от бюджета. С 10 на сто ще се вдигнат и възнагражденията на социалните работници.

Близо 120 000 българи ще се зарадват с по-висока минимална заплата. От 1 януари тя се вдига от 290 на 310 лв. След плащането на осигуровките и 10-процентния данък в джоба им през 2013 г. ще останат 243 лв. чисти, което е с 15,70 лв. повече от миналата година.

Лошата новина обаче е за шефовете им, защото се вдигат и разходите за труд. Служител на минимална заплата вече ще струва на работодателя 365,20 лв. заедно с осигуровките при 341,60 лв. през 2012 г.

Още 160 хиляди заети в текстилната индустрия и в селското стопанство ще се радват на по-високи възнаграждения. Причината е, че в тези сектори синдикати и работодатели договориха най-сериозните увеличения на минималните осигурителни доходи. С близо 15% средно ще скочат най-ниските доходи на работещите във фирмите за производство на облекла. Минималните заплати на шивачките стават 345 лв. - с 10 лв. повече. Така след плащане на всички налози парите в джоба им ще се увеличат от 262,6 лв. на 270,40 лв. Работещите на по-сложни машини в бранша трябва да се осигуряват върху не по-малко от 385 лв., при 345 лв. в момента. Върху този по-висок доход обаче работещите ще трябва да си приспадат повече осигуровки и след данъци ще получат 301,80 лв.

В земеделието осигурителните прагове се вдигат с 9 до 11 на сто от 1 януари. Най-голямо е увеличението за комбайнери, трактористи и механизатори - при тях минималните възнаграждения, под които не може да се начисляват вноските за пенсия и здраве, скачат от 526 на 584 лв. Като чиста сума всеки месец те ще получават 457,80 лв. Овощари, полеведи, животновъди и работещи в напоиването вече ще се осигуряват поне върху 428 лв., при 396 лв. през 2012 г. Така реалните доходи след налози ще се увеличат от 310,42 лв. на 335,51 лв. Агрономи, зооинженери, озеленители и земемери ще се осигуряват поне на 574 лв. вместо на 522 лв.

В още 55 сектора се вдигат минималните заплати. Ръстът обаче е символичен - средно с 4,4%. За останалите 25 бранша няма да има промяна в осигурителните прагове. Заради продължаващата криза тази година за първи път от въвеждането на минималните осигурителни доходи министърът на труда няма да наложи административно увеличение там, където не са водени преговори между синдикати и работодатели.

След три години замразяване обаче с цели 200 лв. се вдига максималният осигурителен доход. Така таванът на възнагражденията, до който се правят вноските за пенсия и здраве, вече е 2200 лв. Това ще бръкне в джоба на близо 20 хиляди българи със заплати между 2000 и 2200 лв. Те вече ще имат по-големи разходи за осигуровки.

✓ Даваме на бизнеса парите за наука

http://www.standartnews.com/interviews/davame_na_biznesa_parite_za_nauka-172958.html

- Г-н Добрев, много български предприемачи посочват бизнес средата у нас като един от най-големите си проблеми. Какво очаквате да се промени през 2013 г.?

- Много е модерно да се говори за административната и регулаторна тежест, как тя влошава бизнес средата и едва ли не е причина за тежкото положение на малките и средните предприятия. В такива случаи ние, представителите на правителството, започваме да обясняваме как изпълняваме Програма за по-добро регулиране, План за намаляване на административната тежест и т.н. Това, че имаме планове и програми, е вярно, както е вярно и това, че с тяхното изпълнение спестяваме десетки милиони на година на бизнеса. Проблемите на малките и средните предприятия в България са други. Те са резултат от свити продажби, засилена конкуренция, свити маржове, междуфирмена задлъжнялост и др. За да решат тези проблеми, малките и средните предприятия се нуждаят на първо място от оборотни и инвестиционни кредити, за да се закрепят финансово. На второ място - подкрепа за технологична модернизация и енергийна ефективност, което ще ги направи по-конкурентоспособни. Трето, компаниите се нуждаят от подкрепа за навлизане на нови пазари. За решаването на първия и втория проблем създадохме необходимите инструменти и организация през 2012-а и резултатите са налице. По финансовия инструмент "Джереми", финансиран от ОП "Конкурентоспособност", за последните 6 месеца на 2012 г. са отпуснати заеми на МСП за над 100 млн. лв. За технологична модернизация и енергийна ефективност сключихме договори за безвъзмездна помощ отново по ОПК за 850 млн. лв. за периода май-декември 2012. По отношение на подкрепата за намиране на нови пазари реализираме проект на ИАНМСП за участие на български фирми в международни изложения и организиране на търговски мисии в чужбина. По решаването на този проблем има какво още да се желае. Резултатите до момента са незадоволителни. През 2013 ще обърнем повече внимание на намирането на нови пазари за българските фирми.

- Какви мерки срещу кризата ще предприеме държавата?

- Ще продължим добрата работа по ОП "Конкурентоспособност" - ще договорим всички оставащи средства по програмата, ще продължим да плащаме към фирмите в рамките на 20 до 40 дни, ще повишим значително разплатените средства като процент от програмата, ще стартираме и новите 150 милиона евро кредити по "Джереми". Благодарение на бизнес форумите по целия свят ще привлечем значително повече инвестиции от 2012 г. Ще подобрим работата по подкрепа на намиране на нови пазари за български фирми.

- Как ще подкрепите експортния бизнес, който трябва да е двигателят за излизане от кризата?

- И през 2013 г. ще продължим да подкрепяме експортно ориентираните български фирми в рамките на реализирания от ИАНМСП проект по ОП "Конкурентоспособност" за интернационализация на българските малки и средни предприятия чрез участие в международни изложения и организирането на търговски мисии в чужбина, както и провеждането на обучения за успешно реализиране на външотърговска дейност. Продължаваме активната политика на диалог с бизнеса и подкрепа на форуми за разширяване на присъствието на български стоки и услуги с водещите партньори от Европа, Азия, Близкия изток, Северна Африка, САЩ и Канада. Инвестиционните форуми в чужбина също са възможност за подкрепа на експортно ориентираните компании. Освен привличането на инвестиции техен акцент е и насърчаването на износа. Като резултат от такъв форум в Лондон например компания, която притежава едни от най-големите магазини за мебели и стоки за бита във Великобритания, поиска да установи контакти с български производители на мебели, оборудване за къмпинги, прибори за хранене, керамика, изделия от текстил и други.

- Как ще улесните предприемачите да усвоят по-ефективно парите от фондовете на ЕС?

- ОП "Конкурентоспособност" дава много добър старт на предприемачите в България. През ноември достигнахме 75% договорени средства.

Преди няколко дни отворихме нова схема за финансиране на малкия и средния бизнес - "Развитие на приложните изследвания в изследователските организации в България". Това е първата схема, по която документи ще могат да се подават и по електронен път. Основна цел на процедурата е предоставяне на подкрепа за обновяване и модернизация на оборудването, необходимо за научно-изследователска и развойна дейност в предприятията. Общият размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата е 20 млн. лв. Крайният срок за подаване на документи е 15 март 2013 г. За първи път по схемата "Енергийна ефективност и зелена икономика" се въведе предварително оценяване на проектите предложения. По този начин улесняваме бизнеса да не допуска грешки при кандидатстването. Проекти, при които има пропуски, не се отхвърлят, а се връщат с инструкции как да бъдат коригирани пропуските, и то не един път, а колкото пъти е необходимо. В този смисъл процедурата гарантира успех на всеки кандидат до момента, в който не се изчерпат средствата. Няма краен срок по тази процедура. Договори се сключват на принципа първи по време - първи по право за всички проекти, които отговарят на изискванията на програмата и са отстранили евентуалните пропуски, ако е имало такива. Осигурено е и мостово финансиране от ЕБВР за процента на собствен принос, който трябва да инвестират кандидатите.

- Какво ще представлява ваучерната система за иновации, свързани с производството?

- Част от общата сума за иновации за следващия програмен период ще бъде под формата на ваучерна схема за фирмите. Дори бих споделил с вас нещо, което досега не съм казвал - работим в посока стартиране на ваучерна схема по ос 1 още в този програмен период - около средата на 2013 г. Идеята е компаниите да могат да отидат с отпуснатите им ваучери в научни центрове, за да си "поръчат" каква точно иновация да бъде разработена за нуждите на техния бизнес. На всяка компания, която иска да инвестира в иновации, ще дадем ваучер за определена сума пари - например 50 000, 100 000 или 200 000 лева, сумата не е определена. По този начин средствата за иновации ще се насочат по най-правилния начин към науката. Ще подкрепят тази наука, от която бизнесът се нуждае. В тази идея има голям потенциал и за своеобразна реформа в научната сфера. Защото вместо да подкрепяме поравно всички научни звена в България - някои от които много успешни, а други под всякаква критика, както би се получило, ако целим подкрепа на науката по принцип, ние ще дадем същите пари за наука, но само за научните звена, които са много успешни. По този начин ефектът от средствата ще е като геометрична зависимост.

- Кога ще имаме електронно правителство?

- Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията работи по два проекта, финансирани от ОП "Административен капацитет", за въвеждане на електронно управление. Пълното въвеждане на електронното правителство според експертни оценки би намалило административната тежест за бизнеса с 50%. Централният електронен портал за достъп до електронни услуги на правителството трябва да е готов до средата на 2013 г. Той ще бъде рамката, към която всяко ведомство ще прикачи своите електронни услуги. Аз съм възложил на колегите от МИЕТ, които работят по тази тема, в момента, в който заработи единният портал, ние да сме готови с нашите услуги и те да започнат да функционират от същия този момент. Това за мен е много сериозна тема и съм предупредил колегите, че ако не си спазим сроковете, ще търся отговорност от всеки един от тях.

- Какво се цели с промените в Закона за насърчаване на инвестициите?

- Промените са насочени към компании, които може да не инвестират десетки милиони левове в активи, но създават стотици работни места. Проекти в сектора на услугите, при които размерът на инвестицията не е висок, но генерираната заетост е значима, също ще могат да кандидатстват за сертификат. При високата безработица в момента такива инвеститори също заслужават насърчаване. Новата мярка в подкрепа както на инвеститорите в активи, така и на тези в работни места, е възстановяване на осигуровките за сметка на работодателя за период от 2 години, като инвеститорът се задължава да поддържа тези работни места за поне 5 години. С тези промени целим създаването на допълнителни възможности за нарастване на инвестициите в производства и услуги с висока добавена стойност, за създаване на нови високопроизводителни работни места и за повишаване на икономическата активност в общините с висока безработица. Както знаете, от втората половина на 2012 г. имаме нов активен подход за привличане на чуждестранни инвестиции. Организирахме бизнес форуми за България като инвестиционна дестинация в целия свят - Европа, Америка, Азия. Новите промени в Закона за насърчаване на инвестициите предизвикват силен интерес. След провеждането на инвестиционни форуми в Китай, Германия, Лондон и Япония 11 международни компании проявиха интерес да развият производствата си в България. Някои от тях като китайските компании за сглобяване на автобуси, вече започнаха инвестициите. По последна информация от СТИВ Лондон собственикът на компания, която изгражда туристически селища, ще посети България в началото на годината, за да установи потенциални терени в страната. Бавно, но категорично възстановяваме пазара на български вина на Острова. Хубавото е, че вината, които изнасяме и продаваме днес, са скъпи вина, за разлика от преди 20 години, когато сме разчитали предимно на ценово предимство. Една от водещите вериги във Великобритания с пазарен дял от 10%, се интересува от над 20 други български стоки (освен вино), които да предлага в своите магазини. През февруари предстоят срещи с български производители.

- Намалението на цената на газа и последващото поевтиняване на тока от когенерациите на топлофикациите ще бъде ли достатъчно, за да се вдигне конкурентоспособността на нашите предприятия?

- От началото на следващата година ще получаваме руския природен газ с над 20% по-евтино, което означава повече от 300 млн. долара годишно спестени разходи за българския бизнес и българските потребители. Това е стъпка към повишаване конкурентоспособността на предприятията у нас. Решаващо значение за подобряване конкурентоспособността на българската икономика има и местният добив на природен газ, който е наш основен приоритет. Той оказва сериозно влияние за допълнително поевтиняване на природния газ. През 2012 година местното производство е 490,1 млн. куб. метра. Благодарение на находището в Девенци, от което в средата на 2013 г. трябва да започне добив, местното производство през 2013-а трябва да достигне 574.7 млн. куб.м, а през 2014 г. - 655.8 млн. куб.

м. Това е малко над 20% от вътрешното ни потребление. Местният ресурс е с 35% по-евтин и именно поради тази причина и усилията на държавата са насочени към увеличаването на това производство. Най-много разчитаме на "Блок 1-21 Хан Аспарух" и "Блок 1-22 Терес". Консорциумът между "Тотал", ОМВ и "Репсол" вече изпълнява работната програма за първата година в "Хан Аспарух". Стартира и конкурсната процедура за предоставяне на разрешение за търсене и проучване на нефт и природен газ в "Терес", който също е разположен в дълбоководната част на Черно море. Обявата вече е публикувана в официалния вестник на ЕС. Крайният срок за оферти е май 2013. До средата на 2013 г. трябва да започне проучването и на този блок.

- Може ли да получи България още по-евтин газ, след като заработи междусистемната връзка с Румъния?

- Малко е вероятно това да стане още през 2013 г., защото местният добив в Румъния не е достатъчен на този етап, за да задоволи собственото им потребление. Те обаче са много години преди нас в проучването на тяхната част на Черно море и вече доказваха значителни запаси, които ще започнат да добиват в следващите няколко години. Точно тези нови находища могат в рамките на следващите 1-2 години да доставят по-евтин газ за България. Не трябва да пропускаме и факта, че тази връзка ни носи допълнителна сигурност на доставките в случай на криза като тази през 2009 г. Тази връзка обаче далеч не е единствената или най-важната. През март 2013 ще направим първа копка на връзката с Гърция и още януари ще започнем изпълнението на проекта за изграждане на връзка със Сърбия. Тези проекти ще гарантират сигурност на доставките в страната и региона, но и ще създадат условия за конкуренция между доставчиците на природен газ.

- Какво ще предприеме държавата, ако болшинството от българите поискат изграждането на нови ядрени мощности у нас на референдума?

- Нека видим първо резултатите от референдума и тогава да коментираме тази тема.

- Кога трябва да приключи планираното отделяне на ЕСО от НЕК и ще се случи ли навреме, за да не получим санкции от ЕС?

- За отделянето на НЕК от ЕСО има избран изпълнител по обществена поръчка, който в началото на 2013 г. трябва да представи своя анализ за това, как конкретно да протече процесът. Самото фактическо разделяне трябва да приключи до юни 2013 г. Не очакваме санкции от ЕС - имаме прекрасен диалог със службите на комисията.

- Как се развива идеята за приватизация на миноритарен дял от БЕХ или някое от предприятията в холдинга?

- Имахме идея за приватизация на част от БЕХ, но на този етап не работим по нея, тъй като сега не е най-подходящият момент. Борсите по света са в тежко състояние, очакваме по-добър международен климат за евентуално листване на част от Българския енергиен холдинг.

- Има ли вече предварителни резултати от проверката на Еврокомисията в БЕХ и какво подсказват те?

- Българският енергиен холдинг е представил на ЕК всички документи, които са били изискани. Все още нямаме представени резултати от проверката. Не очакваме изненади.

- Какво се случва с идеята за разваляне на сделката за блок "Силистар" и обявяването на нов конкурс?

- Аз съм готов да прекратя конкурса моментално, защото за мен той е повече от опорочен. Юристите на министерството обаче настояват да изчакаме окончателното решение по съдебната процедура, защото не било възможно прекратяване, когато имало такава открита процедура. Очаквам Върховният административен съд да се произнесе по този въпрос. Каквото и да е окончателното им решение обаче, аз ще прекратя конкурса, ще обявя нов конкурс за блока и ще дам възможност на всички световни компании да участват в открита и прозрачна процедура - така, както направих с блок "Хан Аспарух". Не е добре да дадеш 1/3 от българското Черно море на фирма без нито един ден опит в тази дейност, със съмнително реноме на "консултант" и с 1000 лева в банковата сметка. Затова, каквото и да реши ВАС, аз имам право и ще прекратя конкурса. Ще стартирам прозрачен конкурс, за да спечелят големи и утвърдени компании, и държавата да получи десетки милиони евро бонус, да имаме гаранция, че блокът ще се проучи, а няма да се държи 5 години от някоя случайна фирма, за да се ограничи например конкуренцията на пазара на газ в България до 1 доставчик.

- Има ли развитие около иска на "Атомстройекспорт" към НЕК или пък преговорите на работните групи?

- Разговорите се водят от адвокатите, които трябва да изберат председател на арбитража. След като такъв бъде избран, ще бъде насрочена дата за делото.

- Преди време имахте идея за унифициране на акцизната политика в ЕС по отношение на горивата. Какво стана с нея?

- Според мен ЕС прави голяма грешка, като облага горивата с между 5 и 10 пъти по-висок акциз от този в САЩ. Това вреди на конкурентоспособността на европейските компании и дори бих казал, че пречи за по-бързото възстановяване на европейската икономика. Има международни изследвания, които сочат, че цената на петрола и ръстът на икономиката са в пряка зависимост. 10 долара увеличение на суровия петрол води до забавяне на икономиката с над 1% за период от 2 години. ЕС няма как да влияе върху цената на суровия петрол, но може да преосмисли политиката си по отношение на акцизите. Или поне да позволи на държавите членки по-голяма гъвкавост при определянето на ставките. И аз, и вицепремиерът Симеон Дянков повдигаме тази тема на срещите на министрите в ЕС, но засега не събираме достатъчна подкрепа сред старите страни членки. Причината е най-вероятно в това, че те нямат нашия проблем. Ние сме на минималния акциз за ЕС и няма накъде да го намаляваме, докато старите страни членки са доста над този минимум и могат да го направят, когато си поискат.

✓ **Парите за пенсия донесоха 7% доход**

http://www.standartnews.com/biznes/parite_za_pensiya_donesoha_7_dohod-172745.html

Парите ни за втора пенсия в частните фондове донесоха среден доход за изминалата година от 7,23%. Това сочат данните на Комисията за финансов надзор за стойността на един дял на всеки от фондовете. Излиза че, универсалните пенсионни фондове, в които се осигуряват всички родени след 31 декември 1959 г., са успели да инвестират успешно

парите ни. Постигнатата от тях доходност изпреварва ръста на Българската фондова борса за цялата 2012 г., чийто основен индекс SOFIX се повиши с 5,9%, както и лихвите по банковите депозити, които се движат средно около 4,8%, коментират финансови експерти. Доходността на отделните универсални пенсионни фондове значително се различава. Най-добре представилият се фонд има доходност от 10,18% за година. Фондът с най-ниска доходност е увеличил парите на осигурените с 4,52%.

Приблизително по същия начин стоят нещата и при професионалните пенсионни фондове, където за втора пенсия събират пари упражняващите I и II категория труд. Там 9-те фонда постигат доходност между 4,67 и 8,89%. Причината за по-ниския резултат спрямо универсалните фондове е, че в професионалните парите се инвестират малко по-консервативно, защото от тях по-скоро ще се изплащат пенсии и дружествата се стараят да поемат по-малки рискове, смятат специалистите. При доброволните фондове, където хората се осигуряват по желание за трета пенсия, доходността за година е между 4,46 и 9,38%.

[Вестник Класа](#)

✓ Минималната работна заплата става 310 лева

http://www.klassa.bg/news/Read/article/220382_%D0%9C%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%BD%D0%B0+%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%B0+310+%D0%BB%D0%B5%D0%B2%D0%B0

Минималната работна заплата от 1 януари 2013 г. става 310 лева. През 2013 г., се увеличава заплащането на ромските медиатори, назначени на работа по Националната програма „Активирание на неактивните лица” – 340 лв. за лицата със средно образование и 450 лв. за наетите психолози и мениджъри на случай. Променя се размерът на средствата, заплащани при обучение на обучители – до 200 лв. при не по-малко от 40 учебни часа. (старият размер беше 500 лв. и не е обвързан с броя на учебните часове). Увеличава се размерът на средствата за насърчаване на териториалната мобилност – за транспортни разходи за представяне пред работодател – до 20% от трудовото възнаграждение за субсидирана заетост (до 62 лв.) ежемесечно; за транспортни разходи за посещение (отиване и връщане) на населеното място по постоянно местоживееене един път в месеца, когато обучението е с продължителност над 1 месец – до 60 лв. на човек ежемесечно.

Промени в Наредбата за заплатите на служителите в държавната администрация предвиждат минималните размери на основните месечни заплати на служителите, които не достигат новия размер на минималната работна заплата за страната, определен от 1 януари 2013 г. на 310 лв., да бъдат увеличени до него. От 1 януари до 31 март 2013 г. минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст да е 145 лв.

[Вестник Сега](#)

✓ 9500 души няма да вземат пенсия заради по-тежките условия

<http://www.segabg.com/article.php?id=630487>

През 2013 г. около 9500 българи няма да успеят да се пенсионират по общия ред заради продължаващото затягане на условията. От вчера стажът и възрастта се увеличават с още 4 месеца. Така жените могат да получат пенсия на 60 г. и 8 месеца, а мъжете - на 63 г. и 8 месеца. Необходимият осигурителен стаж пък става съответно 34 г. и 8 месеца и 37 г. и 8 месеца. Крайната цел е възрастта за дамите да се увеличи до 63 г., за мъжете до 65 г., а стажът да стане съответно 37 г. и 40 г. За хората с недостигащ стаж изискуемата възраст за 2013 г. е 65 г. и 8 месеца, като трябва постепенно да стане 67 г., а стажът се запазва на минимум 15 г. От НОИ обаче смятат, че около 2000 българи ще намерят начин да се пенсионират по-рано.

Най-голямата пенсионна промяна през 2013 г. е въвеждането на минимална пенсионна възраст за военните. Те пак ще могат да се пенсионират при 27 г. общ стаж, от който 2/3 трябва да е специализиран, но вече не преди 52 г. за младшите чинове и 54 г. - за старшите и висшите. За военни подводничари, парашутисти и летци стажът остава 15 г.

специализиран, а минималната възраст е 42 г. за младшите чинове и 44 г. за старшите. Данните показват, че около 800 военни с достатъчно стаж няма да успеят да се пенсионират през т.г. заради въвеждането на възрастта. Реално обаче опциите за ранно пенсиониране се разширяват, тъй като с новите текстове вече и бивши военни ще могат да се възползват от тях. До края на 2012 г. право на ранно пенсиониране имаха само военните, които са изпълнили условията към момента на освобождаване от длъжност, а сега се допуска такава възможност и за хора, напуснали преди време службата. За полицаите, както и за подлежащите на ранно пенсиониране по закона за съдебна власт възраст не се въвежда.

ПОДАРЪК

През изборната 2013 г. за първи път, откакто е на власт, ГЕРБ реши да индексира всички пенсии. Ще го направи обаче не според Кодекса за социално осигуряване, който предвижда всички пари за старост да се вдигнат от 1 юли с инфлацията от преходната година, а по собствени правила. Те предвижда диференцирано увеличение от 1 април според годината на отпускане, с хармонизираната инфлация, която винаги е по-ниска от реалната. С 9.8% ще се увеличат пенсиите, отпуснати до края на 2009 г. Толкова според финансовото министерство е била хармонизираната инфлация от средата на 2009 г. (когато е последното индексиране) до края на 2012 г. За сравнение през този период реалната инфлация минава 13%. За пенсиите, отпуснати през 2010 г., индексирани ще е с 8.8%, за тези през 2011 г. - с 5.7%, а за най-новите от 2012 г. ще има само 2.2%. Пак от 1 април минималната пенсия става 150 лв. от 145 лв., а социалната - 110 лв. от 101 лв. Максималната пенсия, която е 35% от максималния осигурителен доход, се увеличава на 770 лв. от 700 лв.

✓ **Бюджетът отчете излишък от 122 млн. лв.**

<http://www.monitor.bg/article?id=367497>

Националният бюджет отчете излишък в края на ноември. Така държавното салдо излезе положително в размер на 122,4 млн. лв., сочат данните по Консолидираната фискална програма (КФП) на финансовото министерство.

Постъпилите приходи и помощи по КФП месец преди края на 2012 г. са в размер на 24,4 млрд. лв. или над 85% от предвидените. Спрямо същия период на миналата година приходите нарастват с 1,8 млрд. лв., което представлява увеличение от 8 на сто.

Към края на ноември данъчните постъпления и приходите от осигурителни вноски са достигнали 90% от заложените и възлизат на 19,5 млрд. лв.

В графата на преките данъци приходите са близо 3,5 млрд. лв., а косвените 10,2 милиарда. Най-голям дял от косвените данъци имат приходите от ДДС, които са над 6 млрд. лв. и постъпленията от акцизи – 3,7 млрд. лв.

Социалните и здравни вноски също са разплатени на 90%, като по тези сметки в хазната са влезли над 5 млрд. лв., с колкото са допринесли и неданъчните приходи от държавни такси, приватизация, глоби и др.

Разходите по консолидирания бюджет, включително вноската на страната в евробюджета, възлизат на 24,5 млрд. лв., което е 82,3% от годишния разчет. Така към края на ноември България е изплатила над 720 млн. лв. от задълженията си към бюджета на Европейската общност.

Месец преди края на 2012 г. фискалният резерв на страната е в размер на 6,8 млрд. лв., сочат данните на финансовото министерство.

Само преди дни премиерът Бойко Борисов обяви, че Брюксел напълно се е разплатил със страната ни. Европейските органи са превели дължимите 400 млн. евро за изпълнени дейности по проекти на Общността. Заради недостига на средства в европейския бюджет плащанията по контрактите бяха задържани, като изключение по разплащането беше направено само за България и още една страна членка на ЕС.

economynews.bg

✓ **Европейският бюджетен пакт в сила от 1 януари**

<http://www.economynews.bg/e%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%B8%D1%8F%D1%82-%D0%B1%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%BD-%D0%BF%D0%B0%D0%BA%D1%82-%D0%B2-%D1%81%D0%B8%D0%BB%D0%B0-%D0%BE%D1%82-1-%D1%8F%D0%BD%D1%83%D0%B0%D1%80%D0%B8-news39985.html>

Европейският бюджетен пакт, приет миналия януари от ръководителите от Европейския съюз, ще влезе в сила от 1 януари, след като на 21 декември Финландия стана 12-ата страна членка на еврозоната, която го ратифицира, информира Франс прес. "За да влезе пактът в сила, той трябва да бъде ратифициран най-малко от 12 страни членки на еврозоната. Това условие бе изпълнено, след като на 21 декември Финландия стана 12-ата страна от валутния съюз, ратифицирала пакта", съобщи Европейският съвет, цитиран от БТА. "Това е добра новина", че пактът ще може да влезе в сила от 1 януари, изтъкна говорителят на германското правителство Георг Щайнер. "Влизането в сила на бюджетния пакт е ключов елемент от положителната равностетка за приключващата година. Трябва обаче да последват и други мерки", допълни той. "Необходимо е в близките три месеца да се укрепят еврозоната чрез по-тясна икономическа координация", подчерта говорителят. Пактът беше подписан на 2 март в Брюксел от 25 страни членки на ЕС, като Чехия и Великобритания решиха да не се присъединяват към него. Пактът има за цел засилване на общата бюджетна дисциплина след дълговата криза чрез повсеместно въвеждане на "златното правило" за бюджетно равновесие. Към него лидерите на 27-те добавиха пакт за растежа и заетостта, разполагащ със 120 милиарда евро.